

REPUBLIKA HRVATSKA

MINISTARSTVO GOSPODARSTVA I
ODRŽIVOG RAZVOJA

Uprava za procjenu utjecaja na okoliš i
održivo gospodarenje otpadom
Sektor za procjenu utjecaja na okoliš

KLASA: UP/I-351-03/23-09/101

URBROJ: 517-05-1-2-24-15

Zagreb, 30. siječnja 2024.

Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja, OIB: 19370100881, na temelju članka 90. stavka 1. Zakona o zaštiti okoliša („Narodne novine“, broj 80/13, 153/13, 78/15, 12/18 i 118/18) te članka 27. stavka 1. Zakona o zaštiti prirode („Narodne novine“, broj 80/13, 15/18, 14/19 i 127/19) i odredbe članka 27. stavka 3. Uredbe o procjeni utjecaja zahvata na okoliš („Narodne novine“, broj 61/14 i 3/17), na temelju zahtjeva opunomoćenika DVOKUT ECRO d.o.o., Trnjanska 37, Zagreb, OIB: 29880496238 u ime nositelja zahvata HRVATSKE VODE, Ulica grada Vukovara 220, Zagreb, OIB: 28921383001, nakon provedenog postupka ocjene o potrebi procjene utjecaja na okoliš, donosi

RJEŠENJE

- I. **Za namjeravani zahvat – retenciju Kaptolka, Općina Jakšić i Grad Požega, Požeško-slavonska županija – potrebno je provesti postupak procjene utjecaja na okoliš.**
- II. **Za namjeravani zahvat – retenciju Kaptolka, Općina Jakšić i Grad Požega, Požeško-slavonska županija – potrebno je provesti glavnu ocjenu prihvatljivosti za ekološku mrežu.**
- III. **Ovo rješenje prestaje važiti ako nositelj zahvata HRVATSKE VODE, Ulica grada Vukovara 220, u roku od dvije godine od dana izvršnosti rješenja ne podnese zahtjev za izdavanje lokacijske dozvole, odnosno drugog akta sukladno posebnom zakonu.**
- IV. **Važenje ovog rješenja, na zahtjev nositelja zahvata HRVATSKE VODE, Ulica grada Vukovara 220, može se jednom produžiti na još dvije godine uz uvjet da se nisu promijenili uvjeti utvrđeni u skladu sa zakonom i drugi uvjeti u skladu s kojima je izdano rješenje.**

V. Ovo rješenje objavljuje se na internetskim stranicama Ministarstva gospodarstva i održivog razvoja.

O b r a z l o ž e n j e

Nositelj zahvata HRVATSKE VODE, Ulica grada Vukovara 220, podnio je putem opunomoćenika DVOKUT ECRO d.o.o., Trnjanska 37, Zagreb, sukladno odredbama članka 82. Zakona o zaštiti okoliša i članka 25. stavka 1. Uredbe o procjeni utjecaja zahvata na okoliš (u daljnjem tekstu: Uredba) 29. ožujka 2023. godine Ministarstvu gospodarstva i održivog razvoja (u daljnjem tekstu: Ministarstvo) zahtjev za provedbu postupka ocjene o potrebi procjene utjecaja na okoliš retencije Kaptolka, Općina Jakšić i Grad Požega, Požeško-slavonska županija. Uz zahtjev je priložen Elaborat zaštite okoliša (u daljnjem tekstu: Elaborat koji je izradio u ožujku i dopunio u srpnju 2023. godine ovlaštenik DVOKUT-ECRO d.o.o. iz Zagreba, Trnjanska 37, koji ima suglasnost Ministarstva za izradu dokumentacije za provedbu postupaka ocjene o potrebi procjene utjecaja zahvata na okoliš (KLASA: UP/I-351-02/13-08/136; URBROJ: 517-03-1-2-20-19 od 14. veljače 2020. godine). Voditelj izrade Elaborata je Tomislav Hriberšek, mag.geol. ovl.geol.

Pravni temelj za vođenje postupka ocjene o potrebi procjene utjecaja zahvata na okoliš su odredbe članka 78. stavka 1. Zakona o zaštiti okoliša i odredbe članaka 24., 25., 26. i 27. Uredbe. Naime, za zahvate navedene u točki 9.7. *Brane i druge građevine namijenjene zadržavanju ili akumulaciji vode pri čemu je nova ili dodatna količina zadržane ili akumulirane vode veća od 1.000 000 m³* Priloga II. Uredbe, Ministarstvo provodi postupak ocjene o potrebi procjene utjecaja zahvata na okoliš. Osim navedenog, člankom 27. stavkom 1. Zakona o zaštiti prirode utvrđeno je da se za zahvate za koje je određena provedba ocjene o potrebi procjene utjecaja na okoliš, provodi prethodna ocjena prihvatljivosti za područje ekološke mreže u okviru postupka ocjene o potrebi procjene utjecaja na okoliš. Ovaj postupak ocjene o potrebi procjene utjecaja na okoliš je proveden jer nositelj zahvata planira izgradnju retencije Kaptolka.

O zahtjevu nositelja zahvata za pokretanjem postupka ocjene o potrebi procjene utjecaja na okoliš sukladno članku 7. stavku 2. točki 1. i članku 8. Uredbe o informiranju i sudjelovanju javnosti i zainteresirane javnosti u pitanjima zaštite okoliša („Narodne novine“, broj 64/08) na internetskim stranicama Ministarstva objavljena je 25. srpnja 2023. godine Informacija o zahtjevu za provedbu postupka ocjene o potrebi procjene utjecaja predmetnog zahvata na okoliš (KLASA: UP/I-351-03/23-09/101; URBROJ: 517-05-1-2-23-4 od 24. srpnja 2023. godine).

U dostavljenoj dokumentaciji (Elaboratu zaštite okoliša) navedeno je, u bitnom, sljedeće:

Planiranim zahvatom predviđena je izgradnja retencije Kaptolka na području Grada Požege i Općine Jakšić u Požeško-slavonskoj županiji, formiranje pregrade i uređenje korita vodotoka Kaptolke nizvodno od planirane retencije, prilikom čega će kapacitet retencije iznositi oko 1 700 000 m³. Izgradnja retencije Kaptolka odvijat će se u dvije faze, a uključivat će izgradnju retencijske brane površine oko 1,1 ha i uređenje obale nizvodno od retencije u duljini oko 1 km. U 1. fazi predviđeno je reteniranje vodnih valova samo sa sliva Kaptolke, a u 2. fazi nakon izgradnje Lateralnog kanala Stražemanka-Veličanka-Kaptolka reteniranje vodnih valova i sa dijela sliva Veličanke. Uređenjem korita Kaptolke nizvodno od same pregrade retencije u duljini od oko 1 100 m od lokacije pregrade do mosta na Vukovarskoj ulici u Eminovcima omogućit će se evakuacija vode iz evakuacijskih objekata retencije (s preljeva i iz temeljnog ispusta), a

planiranim izdizanjem nerazvrstane prometnice koja povezuje dva naselja (Laginci i Šeovci) omogućit će se njihovo bolje povezivanje tijekom plavljenja retencijskog prostora. Osim navedenog, uređenjem nizvodnog korita vodotoka Kaptolke uklanjanjem vegetacije uz vodotok, reducirat će se vršni protoci vodnih valova te osigurati povoljniji režim voda na slivu rijeke Orljave.

Ministarstvo je u postupku ocjene dostavilo zahtjev (KLASA: UP/I-351-03/23-09/101; URBROJ: 517-05-1-2-23-5 od 24. srpnja 2023. godine) za mišljenjem Upravi za zaštitu prirode i Upravi vodnoga gospodarstva i zaštite mora Ministarstva te Upravnom odjelu za prostorno uređenje, graditeljstvo i zaštitu okoliša Požeško-slavonske županije, Upravnom odjelu za komunalne djelatnosti i gospodarenje Grada Požege te Općini Jakšić.

Uprava za zaštitu prirode Ministarstva dostavila je Mišljenje (KLASA: 352-07/23-02/260; URBROJ: 517-10-2-2-24-7 od 15. siječnja 2024. godine) u kojem ocjenjuje da je za planirani zahvat potrebno provesti postupak procjene utjecaja zahvata na okoliš i glavnu ocjenu prihvatljivosti zahvata za ekološku mrežu. Uprava vodnoga gospodarstva i zaštite mora Ministarstva dostavila je Mišljenje (KLASA: 325-11/23-05/288; URBROJ: 517-09-1-1-2-23-2 od 10. kolovoza 2023. godine) kojim je zatraženo usklađivanje stanja vodnih tijela sa odredbama novog Plana upravljanja vodnim područjima do 2027. godine. Upravni odjel za prostorno uređenje, graditeljstvo i zaštitu okoliša Požeško-slavonske županije dostavio je Mišljenje (KLASA: 351-02/23-01/6; URBROJ: 2177-07-02/1-23-2 od 22. veljače 2023. godine) da uzimajući u obzir karakteristike zahvata i procijenjene utjecaje planiranog zahvata na okoliš, te uz poštivanje i primjenu zakonski propisanih mjera zaštite svih sastavnica okoliša i mjera zaštite od požara i zaštite na radu, te sukladno ishodenim rješenjima, suglasnostima i dozvolama, odnosno izrađenoj projektnoj dokumentaciji te dobroj inženjerskoj i stručnoj praksi prilikom izgradnje i korištenja zahvata, predmetni zahvat neće imati značajan negativan utjecaj na sastavnice okoliša te za isti nije potrebno provesti postupak procjene utjecaja na okoliš. Upravni odjel za komunalne djelatnosti i gospodarenje Grada Požege dostavio je Mišljenje (KLASA: 351-01/23-01/2; URBROJ: 2177-1-07-04/01-23-2 od 10. kolovoza 2023. godine) da za planirani zahvat nije potrebno provesti procjenu utjecaja na okoliš. Općina Jakšić dostavila je Mišljenje (KLASA: 351-01/23-01/04; URBROJ: 2177-4-02-23-02 od 3. kolovoza 2023. godine) da se planiranim zahvatom ne očekuju značajni negativni utjecaji na sastavnice okoliša iz nadležnosti Općine Jakšić.

Na planirani zahvat obrađen Elaboratom koji je objavljen uz Informaciju na internetskim stranicama Ministarstva, zaprimljena je jedna primjedba javnosti i zainteresirane javnosti (Ivan Rakotić iz Požege) u kojoj je navedeno da iz Elaborata nije razvidna visina na kojoj je planirano izdizanje ceste Alaginci – Šeovci, ni planirana dinamika izvođenja radova na izgradnji retencije Kaptolka.

Razlozi zbog kojih je potrebno provesti postupak procjene utjecaja na okoliš i glavnu ocjenu prihvatljivosti zahvata za ekološku mrežu:

Planiranim zahvatom predviđena je izgradnja retencije Kaptolka formiranjem pregrade i uređenje korita vodotoka Kaptolke nizvodno od planirane retencije, prilikom čega je odabrano projektno rješenje gdje se u prvoj fazi reteniraju vodni valovi samo sa Sliva Kaptolke, a u drugoj fazi nakon izgradnje lateralnog kanala Stražemanka-Veličanka-Kaptolka i sa dijela Sliva Veličanke (izgradnja lateralnog kanala nije predmet ovog zahvata). Osim navedenog, planiranom faznom

izgradnjom zahvata predviđena je izgradnja retencijske brane površine oko 1,1 ha iza koje se nalazi retencijski prostor površine oko 57 ha te uređenje obale nizvodno od retencije, prilikom čega je izvođenje radova planirano u sušnom dijelu godine, a očekivani volumen vode u planiranoj retenciji Kaptolka iznositi će oko 1 700 000 m³, a pozajmište koje će se koristiti za izgradnju pregrade utvrdit će se unutar retencijskog područja. Osim navedenog, planiranim zahvatom predvedeno je izdizanje dijela dionice postojeće prometnice iznad razine plavljenja retencijskog prostora. Nadalje, planirano uređenje korita vodotoka Kaptolka izvest će se u duljini od 1,1 km uređenjem zemljanog korita trapeznog profila, a radovi čišćenja korita Kaptolke neće uključivati produbljivanje ni utvrđivanje vodotoka (u Elaboratu se navodi da je korito već zadovoljavajuće dubine) nego uklanjanje vegetacije uz vodotok. Prema Uredbi o ekološkoj mreži i nadležnostima javnih ustanova za upravljanje područjima ekološke mreže („Narodne novine”, broj 80/19, 119/23) lokacija zahvata se ne nalazi unutar područja ekološke mreže, a u blizini lokacije planiranog zahvata nalaze se Područja očuvanja značajna za vrste i stanišne tipove (POVS) HR2001329 *Potoci oko Papuka* (oko 1,8 km zračne linije uzvodno) i HR2001385 *Orljava* (oko 3,5 km zračne linije nizvodno). Potok Veličanka koji se nalazi u sastavu područja ekološke mreže POVS HR2001329 *Potoci oko Papuka* ulijeva se u rijeku Orjavu uzvodno od ušća vodotoka Kaptolka u Orjavu (odnosno od lokacije planirane retencije) te se stoga može isključiti mogućnost značajnog negativnog utjecaja provedbom zahvata na ovo područje ekološke mreže. Potok Stražemanka ulijeva se u potok Veličanka još uzvodnije, a dio rijeke Orlave koji se nalazi unutar ovog područja ekološke mreže nalazi se uzvodno od lokacije zahvata. Trenutni (vršni) protok na lokaciji planiranog zahvata iznosi 16,2 m³/s, a u Elaboratu se navodi da će provedbom planiranog zahvata doći do njegovog umanjavanja za 91,4 % i iznositi će 1,4 m³/s (za 10 godišnji povratni period). S obzirom na to da retencija omogućuje kontinuirani protok vode kroz retencijsko okno, u Elaboratu je navedeno da se ne očekuje prekidanje kontinuiteta vodotoka. Međutim, u Elaboratu nije navedeno koliki će biti pronos sedimenta u rijeku Orjavu nakon izgradnje zahvata u odnosu na sadašnje količine i koliko pritoka opskrbljuje vodom rijeku Orjavu, niti je navedeno kojim udjelom vodotoci Kaptolka i Kljunovac na kojima je retencija planirana sudjeluju u opskrbljivanju rijeke Orlave. Osim navedenog, u Elaboratu nije naveden podatak o količini protoka vodotoka Kaptolka na ušću u rijeku Orjavu (srednje godišnje protoke u sušnom razdoblju i razdoblju velikih voda) na temelju kojih bi se mogli donijeti zaključci o utjecaju navedenog umanjavanja vršnog protoka provedbom zahvata, a niti su navedeni tehnički detalji izvedbe objekata retencije, odnosno dimenzije/promjer retencijskog okna, odnosno temeljnog ispusta i preljeva. Lokacija planiranog zahvata nalazi se na udaljenosti oko 4,5 riječnih kilometara uzvodno od POVS-a HR2001385 *Orljava*. Ovo područje izdvojeno je u ekološku mrežu radi očuvanja ciljne vrste obična lisanka (*Unio crassus*) i ciljnog stanišnog tipa 3260 Vodni tokovi s vegetacijom *Ranunculion fluitantis* i *Callitricho-Batrachion*, koji su vezani za vodena staništa. Obična lisanka naseljava čiste potoke i rijeke brzog vodotoka u kojima je supstrat pjeskovit, a osjetljiva je na hipoksiju i povišenu koncentraciju nitrata. S obzirom na to da se radi o slabo pokretnoj vrsti, obična lisanka je osjetljiva na promjene razine vode (Zajac K., Florek J., Zajac T., Adamski P., Bielański W., Ćmiel A.M., Klich M. and Lipińska A.M., 2018., *On the reintroduction of the endangered thick-shelled river mussel Unio crassus: The importance of the river's longitudinal profile. Science of the total environment, 624, pp.273-282.*). Za razmnožavanje obične lisanke nužne su ribe domaćini, kojeg parazitske ličinke moraju pronaći u roku od nekoliko dana, u protivnom ugibaju. Ličinke ove vrste parazitiraju na nekoliko vrsta riba domaćina: peš, pijor, klen, crvenperka, balavac i grgeč (Stoeckl K., Taeubert J.E. and Geist J., 2015., *Fish species composition and host fish density in streams of the thick-shelled river mussel (Unio crassus)—implications for conservation. Aquatic Conservation: Marine and Freshwater*

Ecosystems, 25(2), pp.276-287; Taeubert J.E., Martinez A.M.P., Gum B. and Geist J., 2012., *The relationship between endangered thick-shelled river mussel (Unio crassus) and its host fishes. Biological Conservation*, 155, pp.94-103.), stoga utjecaji na prisutne riblje zajednice mogu imati negativan utjecaj na ovu ciljnu vrstu. S obzirom na gore navedeno, na razini Prethodne ocjene nije bilo moguće isključiti mogućnost značajnog negativnog utjecaja provedbe planiranog zahvata na ciljeve očuvanja i cjelovitost POVS-a HR2001385 *Orljava*. Prema bazi podataka Ministarstva (Zavoda za zaštitu okoliša i prirode) na okolnom području planira se izgradnja više retencija, odnosno uz retenciju Kaptolka planira se izgradnja i retencija i na potocima Pakao, Nakop, Vučjak i Dervišdraga (pritocima rijeke Orljave). Za retencije na potocima Pakao i Vučjak ishoda su rješenja o prihvatljivosti zahvata za ekološku mrežu, dok su za retencije na potocima Nakop i Dervišdraga postupci još u tijeku te je za predmetne zahvate zatražena nadopuna dokumentacije vezana uz podatke o eventualnim promjenama u potocima i količini nanosa koji se pronosi u odnosu na trenutne vrijednosti. Uzimajući u obzir da će odobrenim zahvatima potencijalno doći do promjene u opskrbljivanju rijeke Orljave (protok i pronos nanosa), na razini Prethodne ocjene nije se mogla isključiti niti mogućnost značajnog negativnog kumulativnog utjecaja na ciljeve očuvanja i cjelovitost POVS-a HR2001385 *Orljava* predmetnog zahvata sa već provedenim i odobrenim zahvatima. Slijedom navedenog ne može se isključiti mogućnost značajnog negativnog utjecaja na ciljeve očuvanja i cjelovitost područja ekološke mreže POVS-a HR2001385 *Orljava* te je za predmetni zahvat potrebno provesti Glavnu ocjenu. Preporučeno je da se Glavnoj ocjeni analiziraju svi dijelovi sustava zaštite od štetnog djelovanja voda na slivu rijeke Orljave (planirane akumulacije i retencije) te sagleda utjecaj sustava zaštite od poplava u cijelosti. Napominjemo da je potrebno sagledati i kumulativni utjecaj planiranih i odobrenih regulacijskih i zaštitnih vodnih građevina na ciljeve očuvanja i cjelovitost područja ekološke mreže (uzimajući u obzir i akumulaciju Selište za koju je propisana obaveza provedbe Glavne ocjene prihvatljivosti za ekološku mrežu). Lokacija zahvata nalazi se izvan područja zaštićenih temeljem odredbi Zakona o zaštiti prirode te provedba zahvata neće imati utjecaja na zaštićena područja. Zaključno, kako će provedbom planiranog zahvata na lokaciji zahvata (i šire) doći do promjena u odnosu na sadašnje stanje (protok i zadržavanje voda uslijed izgradnje brane i formiranja retencije), a posljedično i do mogućeg utjecaja na bioraznolikost (staništa, flora, fauna) lokacije zahvata i pripadajućih vodotoka, potrebno je provesti i postupak procjene utjecaja na okoliš.

Točka **I.** ovog rješenja temelji se na tome da je Ministarstvo sukladno članku 81. stavku 1. i članku 90. stavku 5. Zakona o zaštiti okoliša te članku 27. stavku 2. Uredbe ocijenilo, na temelju dostavljene dokumentacije i mišljenja nadležnih tijela, a prema kriterijima iz Priloga V. Uredbe, da nije moguće isključiti značajan negativan utjecaj na okoliš te je potrebno provesti postupak procjene utjecaja na okoliš.

Točka **II.** ovog rješenja temelji se na tome da je Ministarstvo sukladno odredbama članka 90. stavka 5. Zakona o zaštiti okoliša i članka 30. stavka 9. Zakona o zaštiti prirode u okviru postupka ocjene o potrebi procjene provelo prethodnu ocjenu prihvatljivosti za ekološku mrežu te nije moglo isključiti mogućnost značajnijeg utjecaja na ekološku mrežu te stoga je potrebno provesti glavnu ocjenu prihvatljivosti za ekološku mrežu.

Točka **III.** ovog rješenja, rok važenja rješenja, propisana je u skladu s člankom 92. stavkom 3. Zakona o zaštiti okoliša.

Točka **IV.** ovog rješenja, mogućnost produženja važenja rješenja, propisana je u skladu s člankom 92. stavkom 4. Zakona o zaštiti okoliša.

Točka **V.** ovog rješenja o obvezi objave rješenja na internetskim stranicama Ministarstva, utvrđena je na temelju članka 91. stavka 2. Zakona o zaštiti okoliša.

UPUTA O PRAVNOM LIJEKU:

Ovo rješenje je izvršno u upravnom postupku i protiv njega se ne može izjaviti žalba, ali se može pokrenuti upravni spor. Upravni spor pokreće se tužbom Upravnom sudu u Osijeku, Trg Ante Starčevića 7/II, u roku 30 dana od dana dostave ovog rješenja. Tužba se predaje navedenom Upravnom sudu neposredno u pisanom obliku, usmeno na zapisnik ili se šalje poštom, odnosno dostavlja elektronički.

VIŠI STRUČNI SAVJETNIK

Tyrtko Vukušić

DOSTAVITI:

1. HRVATSKE VODE, Ulica grada Vukovara 220, Zagreb **(R s povratnicom !)**